

Bartomeu Bennàsser Vicens

**Pregó
de
Setmana
Santa**

Felanitx, 1974

Pregó de Setmana Santa
de Felanitx

Patrocinat per la
"Caja de Ahorros y
Monte de Piedad de las Baleares"

Mossèn

Bartomeu Bennàsser Vicens

pronuncià aquest Pregó

en el Convent

de Sant Agustí

el divendres de Passió.

Felanitx, 5 d'Abril de 1974.

En la Capella de Sant Agustí
perquè, sense por, porti endavant
la proclamació anual de la
mort i Resurrecció de Jesús.

Bartomeu Bennàsser

Reverends Senyors,
Excel·lentíssima Corporació,
Felanitxers tots:

Acab de rebre, matí del 8 de març, la invitació a dirigir-vos el pregó. El no i el sí enrevolten la meva decisió. ¿Seràs capaç de trasmetre per l'home d'avui el missatge de Crist? ¿Callaràs? ¿Tal vegada, Jesús, creus preferible callar abans que seguir dient el pregó per ser tradició en el poble?

No puc callar. Crec que poden i han de dir-se avui els fets i les paraules de Jesucrist. Crec que davant aquest home decididament inclassificable, no podem deixar mai d'interrogar-nos i de sentir-nos, personal i col·lectivament, posats en qüestió.

Per això he acceptat la invitació. I ara port a terme, sense fer fina la sal gruixada i punyenta d'aquestes paraules, la darrera exigència: dir-vos, dir-nos en veu alta, les paraules de Jesús, escoltades, per mi i per vosaltres, per l'home que viu aquí enmig de condicions ben concretes i sota el signe de la reconciliació que l'any sant promulgat pel Papa voldria assolir.

Sent que em diuen: Mossega el pa calent. És bo. Et nafraràs la boca. Però féu-ho. Mossega fort i endins.

Talla el vent i la nit amb la veu de Déu i el crit del Fill de l'home... No et deixis encorsetar per la por ni per les altres veus, més agradables i poètiques.

Rema mar endins, perquè si et deixes prendre per la comoditat de tenir la barca al norai, res de res sabràs de la mar gran ni de les pescades més bones.

Parla de l'any sant de la reconciliació i de les coses irreconciliables. Parla de la passió, mort i ressurrecció reconciliadores de Jesús. Parla clar i llampant. No et mosseguis la llengua.

Perquè sentiràs dir que segons el parer d'altres més prudents cal que els catòlics no caiguin en la temeritat de parlar: convé observar un silenci total per a no excitar inquietuds i errors molestos; tot allò que pot ocasionar perturbació no és res més que imprudència i temeritat.

I afegiran uns altres que els catòlics són realment insoportables en la seva seguretat i tranquil·litat beatífica. S'imaginem que l'estat natural del cristià és la pau: la pau per la intel·ligència, la pau en la intel·ligència, la pau per tot arreu. Però sabem que la pau de Jesús és una pau marcada amb el ferro vermell de la inquietud: «Foc he vingut a calar a la terra, i com desitj que ja sigui encès... ¿Vos pensau que he vingut a donar la pau a la terra? De cap manera, vos dic, sinó la divisió» (Lc. 12,49-51). El cristià és un inconformista i marca una ruptura per allà on passa. Altrament com es verificaria

la paraula que Joan posa en boca de Jesús: «Si el món vos odia, sapigheu que m'ha odiat a mi primer que a vosaltres... Si m'han perseguit a mi, també vos perseguiran a vosaltres... Vos exclouran de les sinagogues». (Jn. 15,18; 16,2).

Sabent Déu que la paraula és per a dir, que és irreconciliable el silenci poruc amb la paraula de vida, el Verb, la Paraula de Déu, es va fer home, es féu carn. El Verb es féu clam i crit pel que deïa i pel seu viure. I els seus moments de silenci foren també paraula. Però un pic i un altre li posaren el dit a la boca, li estiraren la llengua «els fariseus i herodians per tal d'atrapar-lo en alguna qüestió. S'hi arriben, i li diuen: Mestre, sabem que dius la veritat, sense miraments amb ningú, ja que no fas accepcions de persones, sinó que ensenyes veritablement el camí de Déu... I se'n volien apoderar, però tenien por de la gent: que prou havien entès que la paràbola anava per a ells...» (Mc. 12,13-14.12) I la paraula proclamada el portarà a la mort. «Li hem sentit a dir...», diran. Endemés, i per afegitó, després de Jesucrist, els crits, tots els crits de l'home, són crida de Déu. Irreconciliable és per mi en aquests moments, encara que costa amunt, tornar silenci a tanta paraula.

Com irreconciliable és la por amb l'amor, la llum amb la fosca, el pla i la muntanya, el sol i la lluna, la llibertat i les cadenes...

Com irreconciliable és, i abocat a la pèrdua total, voler juntar lo nou i lo vell, apedaçar amb drap nou un llençol esquingat i vell i posar el vi novell dins bótes picades i velles. (Mc. 2,21-22).

I aquest és el gran perill de promulgar tradicionalment cada vint-i-cinc anys un «any sant» que ens servesqui, en el millor dels casos, per dissimular les rues de la cara, per fer una operació d'estètica quan no tenim el coratge de renovar-nos profundament, de tornar néixer.

La tradició dels anys sants ha estat sempre considerada al llarg de la Història com un acompliment espiritual de la llei jueva (Lv. 25). Els jueus havien de celebrar l'any sabàtic cada set anys. Aquell any els camps restaven incultivats, sense sembres ni collites. Quan havien passat set vegades set anys llavors havia de celebrar-se un any de jubileu, i aquell any no solament els camps havien de quedar incultivats sinó que tota propietat que havia canviat d'amo durant els anys precedents s'havia de retornar, i tots els qui havien esdevingut esclaus havien de ser alliberats. Un any de remissió i d'alliberament!

Les prescripcions anaven totes orientades vers el mateix fi: el restabliment i la renovació de la comunitat del poble d'Israel. El que ha estat destruït al llarg de cinquanta anys cal que sigui restablert. Aquell qui ha guanyat en poder i propietat cal que hi renunciï. El poble s'ha de presentar davant Déu com un poble de germans. L'ambició de posseir i de poder és tan forta que la comunitat no pot sobreviure sense imposar-se certs límits. I límit a l'ambició el poble de Déu el tenia cada cinquanta anys.

Però amb Jesús l'any sant ha començat una vegada per sempre, quan «anà a Natzaret, on s'havia criat; i,

com de costum, el dia de dissabte entrà a la sinagoga, i va alçar-se per llegir. Li fou presentat el llibre del profeta Isaïas i, en haver desplegat el llibre, trobà el pasatge on hi ha escrit: L'Esperit del Senyor és sobre meu, perquè m'ha ungit per a dur la bona nova als pobres; m'ha enviat a anunciar als captius l'alliberament, i als cecs el recobriment de la vista, a posar en llibertat els oprimits, a promulgar l'any de gràcia del Senyor. Plegà el llibre, va tornar-lo al servidor i s'assegué. Tothom a la sinagoga tenia els ulls fixos en ell. Llavors començà per dir: Avui s'ha acomplert aquest punt de l'Esclatadura que acabau de sentir. I tothom l'aprovava i s'admirava de les paraules plenes de gràcia que sortien de la seva boca» (Lc. 4,16-22). Cada any és un any sant de reconciliació i d'alliberament, de perdó i de gràcia, cimentat damunt la justícia, el respecte als drets de l'home i la llibertat.

Pels cristians, per nosaltres, el ritme del temps ja no té una significació decisiva. A cada instant vivim en el gran Any Sant que ha començat amb Jesús. Viure'l des de la rel i no enlluernats per uns precis indulgenciats o per unes folklòriques pelegrinacions que, encara que ens portin a Roma o als Santuaris afamats, no ens condueixen al pou profund d'aigües bones que tots som, ni a Jesucrist, vena inesgotable d'aigua viva.

***

Per això he començat, evangeli en mà, el meu pelegrinatge de reconciliació pels carrers i places del poble. M'he parat, abans de res, a «la Font», davant l'Església, al carrer de l'Hospici i enfront d'aquesta església del

Convent. Quan sortia gent ajupida pel pes de les lleis del dejuni i l'abstinència, Jesús cridava: «És que poden de-
junar els qui prenen part a les festes de nocés, mentre
l'espòs és amb ells? Mentres tenen l'espòs amb ells, no
poden dejunar» (Mc. 2,19). A un altre grup, preocupat
perquè va decaient el compliment del precepte domini-
cal, els ha dit: «El dissabte ha estat fet per a l'home i
no l'home per al dissabte» (Mc. 2,27). A uns altres que,
satisfets per haver anat a missa, s'oblidaren del malalt,
de l'altre, del veí, de fer el bé, els inscrapava: ¿És lícit
en dissabte de treure un mal o deixar-lo estar? ¿De sal-
var una vida o de deixar-la perdre? Però ells callaven.
I mirant-se'ls al voltant amb ira, s'entristí per l'enduri-
ment dels seus cors» (Mc. 3,4-5). A alguns que comen-
taven lo bé que queden les riqueses i joies de les imat-
ges i que ja està bé de predicar sempre dels problemes
socials i dels qui passen fam i necessitat, els va respon-
dre: «¿No heu llegit mai què va fer David quan es va
veure en necessitat i tenia fam, ell i els qui anaven amb
ell? ¿Com va entrar a la casa de Déu, en temps d'Abi-
tar, el gran sacerdot, i es va menjar els pans presentats,
que no poden menjar sinó els sacerdots, i en va donar
també als qui anaven amb ell?» (Mc. 2,25-26).

Són irreconciliables amb Jesús els justs que es con-
sideren tals i d'això en fan un monument al seu orgull i
un menyspreu pels altres. Irreconciliables amb Jesús són
els poderosos de la llei, els nobles de l'ànima, els dic-
tadors de l'esperit que voldrien fer beure l'oli espès de
mil preceptes i tradicions; els miraprimis sectaris de la
netedat externa i de la façana neta, els escandalitzats
eterns de que Jesucrist mengi amb pecadors, publicans
i dones de la vida. Irreconciliables els qui tenen per més

les tradicions que l'home; els qui «els agrada passejar-se amb llargues vestidures, de ser saludats a les places i d'ocupar els primers seients a les sinagogues i els primers llocs als convits, però devoren les cases de les viudes i, amb intenció fingida, fan llargues oracions» (Mc. 12,38-40). Irreconciliables els hipòcrites que polidament honoren Déu amb els llavis, però el seu cor es manté lluny d'Ell (Mc. 7,6).

Reconciliables ho són els pecadors ja que pels pecadors Jesús ha vingut (Mc. 2,17).

Vaig i venc pels carrers de la vila i per finestres i finestrons arriben rumors i veus; a les camilles de les cases i a les taules dels cafès, ¿de què es parla? Dels altres, dels seus defectes, el que fan i el que deixen de fer. L'enveja, el rancor, els ressentiments, els prejudicis, l'estufera, l'ostentació, l'extravagància. La baralla per un testament que no agrada. He escoltat el rum-rum de les coes del condol als enterros. He vist paraules com a pedres llançades a l'os de la cama. He sentit la veu vellutada i blana per fora i per dintre aspre i rasposa per embolicar el germà. Les mentides i els fingiments com el pa de cada dia els ens feim empassolar uns als altres, vulguis no vulguis. Les expressions buides i els bons morals com paper de colorins que res contenen. La murta escampada pels carrers no és sempre la festiva verdor dels brots de la muntanya, sinó la murta de la difamació i de la incomprensió. I així l'aire de la convivència es fa feixuga, irrespirable, asfixiant. D'aquesta manera molts hi moren i molts hi maten.

Jesús ens diu: Irreconciliables els qui espien per acusar (Mc. 3,2), els que judiquen segons la carn i fan

dels pecats dels altres l'excusa de la seva peresa i del seu pecat; els qui com escribes i fariseus —innocents ells!— porten una dona sorpresa en adulteri per temptar-lo i tenir de què acusar-lo. Irreconciliables aquests, però no la dona. «Aquell de vosaltres que estigui sense pecat, que sigui el primer a tirar-li la pedra» (Jn. 8,7). Irreconciliables els qui veuen la palla que hi ha a l'ull del germà i no s'adonen de la biga que hi ha al seu (Mt. 7,3).

Misericòrdia vull, compassió vull, perdó i oblid desitj. La venjança esmicola sempre i l'odi rancorós pica dins el morter de la conversació la fama i fins i tot la vida. Reconciliar-se vol dir agermanar-se.

I en aquest gira i volta em top en cases més luxoses, de noble marès i ferro, amb plantoses balconades. Cases de riquesa antiga, Bancs renovats i cases modernes. El mercat, botigues i mostradors del carrer Major. Cap a les foranes unes quantes fàbriques. I es miri d'on es vulgui, des del Puig Verd, el Calvari o La Mola es veu créixer dins els cors de tots una ambició desmesurada i podrem assistir a la venda de tants de valors i coses bones al diable del consum, de la moda, de la televisió, del qui ens dóna més guany, de les hores extremes. Gent que pateix per la malaltia de no tenir mai abastament, de voler tenir més que els altres. I m'he topat racons habitats, difícilment habitables, la vergonya de salaris baixos per la pujada dels preus, l'abús discriminador dels més pobres, la desigual repartició de la terra, l'especulació dels terrenys... Són noms distints —més fins tal volta— que la roda de la història dóna al bandolerisme, robatoris, arcabussades i punyalades d'altre temps.

En el Felanitx dels nostres dies m'hi he trobat l'inmigrat, aquell per qui el dret a la migració per trobar el pa i el vi de la taula se li ha fet necessitat de vida o mort. Es desconeix així un dret anterior: poder viure on un és nat. Quan per sobreviure no ens queda altra sortida que emigrar, la llibertat d'emigració no és més que una tapadora de la injustícia. Injustícia que es comet en la desigual distribució de les riqueses materials i culturals, en la falta de llocs de treball, en la inadequada explotació dels recursos existents.

I el nostre acolliment ¿són uns lloguers excessius, una remuneració deficient, un menyspreu dels seus costums, la manca del dia lliure, dels descans i de vacances? Que «a Mallorca el qui no guanya doblers és perquè no vol» és un mite. Els qui els guanyen és amb hores extres i amb treball de diversos membres de la família, fills menors i la dona.

Una breu fugida fins al Port i la seva contrada marinera ens recordarà l'estropici del paisatge i la natura en mans de la ganància insaciable. La destrucció egoista de la natura és senyal de mesquinesa i total manca de sentit contemplatiu i gratuït. ¿De qui és la bellesa per posar-li un preu en benefici privat? El paisatge no pot ser un valor econòmic cada vegada més cotitzable i tractat sense miraments. La codícia romp el sac, la bellesa i l'home.

Jesús parla: Irreconciliables els rics que no deixen la riquesa, perquè «fills meus, que ho és, de difícil, d'entrar al Regne de Déu! És més fàcil que un camell passi pel cós d'una agulla, que no que un ric entri al Regne del cel» (Mc. 10,24-25).

Irreconciliable és l'amor amb l'egoisme, la sinceritat amb la hipocresia, la llibertat amb l'opressió, el treball renovador amb el passiu conformisme. Per això la salvació es verifica en totes les relacions on hi sembla anti-egoisme, antihipocresia, antiopressió, anticconformisme. La salvació completa no plou del cel, no ve de dalt, esperant-la mans fentes, sinó de baix. «De què servirà, germans meus, que algú digui que té fe, si no té obres? Pot salvar-lo potser la fe? Si un germà o una germana van nus i mancats d'aliment de cada dia, i algun de vosaltres els diu: «Anau-vos en pau, no passeu fred ni gana», però no els donau allò que és necessari al cos, de què servirà...? ¿Tu creus que hi ha un sol Déu? Fas bé, però els dimonis ho creuen i s'estremeixen» (Jaume 2, 14-19). La conclusió és clara: no és la fe que salva, ni la religió del culte i de les pràctiques religioses. La religió pot convertir-se en irreligió; ja que «la religió pura i incontaminada davant de Déu Pare consisteix en això: visitar orfes i viudes en la seva tribulació» (Jaume 1,27); i avui diríem: fer que tothom tenguí pa, llibertat i amor.

Estimaràs el Senyor, el teu Déu, amb tot el teu cor... Estimaràs el teu proïme (inmigrant, samarità, estranger o enemic) com a tu mateix... Aquest manament és un de sol i no n'hi ha d'altre fora d'ell i és millor que tots els holocaustes i sacrificis (Mc. 12,29-33). L'amor de bondeveres ens reconcilia amb tothom i també amb Déu.

No podia mancar-hi una estada en silenci davant La Sala, i he pensat en les institucions de servei públic. L'evangeli en mà, que no m'ha deixat encara, s'ha fet

present amb aquelles paraules: «Ja sabeu que els suposats governants dels pobles, els dominen, i que els seus magnats els tiranitzen. Que no sigui així entre vosaltres; al contrari, el qui vulgui arribar a ser gran entre vosaltres, serà el vostre servidor; i el qui entre vosaltres vulgui ser el primer, serà el criat de tots; que tampoc el Fill de l'home no ha vingut a fer-se servir, sinó a servir i a donar la vida com a rescat d'una multitud» (Mc. 10,42-45).

«Si no els falta res», he sentit que s'exclamaven, «¿què més volen?». És clar; no manca res perquè pugem menjar i distreure'ns i deixem així d'enreonar. Però enyoram el pa sec, eixut, compartit, repartit per igual entre tots. El pa de tots damunt la taula comuna.

Per Jesucrist, el qui guanya es posa a servir i dóna la pròpia vida. Amb tot, el poder i la força ens ceguen i, ulls clucs, pegam per les parets, parets plenes de aixefats records d'home. Les vexilles amb els instruments i records de la passió podríem passejar-les encara pels pobles i ciutats del país. Quan altres maneres de pensar i de fer gosen fer-se carn i realitat, en feim sang i carn trinxada, repetint la passió i la mort de tants de fills d'home.

«Per mantenir la pau i l'ordre, la tranquil·litat i el progrés res serà poc», s'insistia en veu més forta. I al mateix temps anava fent-se més clara i propera una terringa de valors més importants. Si per respirar necessitam l'aire i per créixer el sol, que mai ens faltin sol i aire. Si per caminar unes cames i per cantar uns pulmons, no les talleu mai. Si la rialla és vida, no la mateu; si la mà s'allarga no vos n'aprofiteu. Si la por esclavitza

és que no és el camí de la pau, de la tranquil·litat, del progrés. És el camí del no-res.

Segurament es tractava d'algun problema entre pares i fills o d'algun conflicte escolar perquè al punt es feia clara aquesta argumentació: «Quan l'obediència és un dogma o és d'aquella del nostre temps: obediència cega a la llei i a l'autoritat, aleshores la prosperitat és possible». Vaig afegir-hi al moment: I també el desastre. Tants «miracles» com ruïnes s'han aixecat en nom d'una obediència cega. Més encara, ¿la prosperitat és el bé sublim? És preferible la no-prosperitat a la indignitat de la domesticació. Demanar llibertat no és rebel·lió; criticar les ordres quan són perfectibles és fer un bé a tots; desobeir quan són injustes és un deure i una prova de seny. I solament actuant així podem parlar d'obediència sensata. «En dir Jesús això, un dels guardes que hi assistia, li donà una bufetada, dient: Així contestes al gran sacerdot? Jesús li replicà: Si he parlat malament, demostra què he dit de dolent. Però, si he parlat bé, per què em pegues?» (Jn. 12,22-23).

La discussió anava fent camí. «És millor que marxi un a que marxin tots; és millor que un mori a que morin tots», m'ha semblat sentir més foscament, no sé si pel pes de les paraules o per l'ombra que s'anava fent al meu costat. He recordat esdeveniments. He pensat que amb la mort de Crist i amb el seu pas o la seva marxa al Pare no tenim ja dret els homes de fer marxar forçadament ningú. Ell ho féu una vegada per tots i per sempre. Ell és el gra de blat que morí per donar fruit de vida. «Vet ací l'arbre de la creu d'on penja la salut del món».

Però, irreconciliables per sempre solament ho són els qui no es volen convertir ni es volen reconciliar ni es deixen reconciliar. I si enfront d'aquest panorama la desesperació és forta, un crit encara més fort d'esperança ens desperta: «Vet ací l'home».

Jesús és el reconciliador i el salvador que ens allibera —si ens deixam alliberar— del pecat i de l'opressió. Jesús romp les benes que ens estrenyen i maten i ens lleva la llosa del sepulcre per portar una vida nova i lliure, ressucitada.

En la paràbola del fill pròdig (Lc. 15,11-24), hi ha una progressió des de la ruptura i de l'allunyament —«ho aplegà tot i se'n va anar a un país llunyà»— a la conversió —«m'aixecaré i aniré a trobar el meu pare»—; de la conversió a la reconciliació —«i li va dir: Ja no som digne de ser anomenat fill vostre; tractau-me com un dels vostres jornalers»—; de la reconciliació al festí que manifesta la comunió retrobada —«portau el vedell gras i matau-lo i mengem i celebrem-ho».

Ruptura, conversió, reconciliació, comunió. Tal és el cicle que esteim cridats a viure i reviure. Aquestes són les fites del nostre camí. Camada a fer entre persones, camí a fer entre veïns, entre conciutadans. Fuita i encontrada. Divisió i retrobament.

Aclaparat pel pes de tantes i tantes postures nostres irreconciliables amb el Jesús de l'evangeli, he pujat al Calvari. Era precís que una bufada de vent escampàs la cendra del braser i deixàs veure el foc que encara hi

havia. Necessitava fer més lleugera la càrrega. Pujar damunt de la flaqueza. Treure el cap fora de l'aigua per tornar a viure. Volia dir-me que érem pecadors de veritat, però que també hi havia raigs de llum dins la nostra vida personal i de poble. Desitjava veure d'un poc més enfora lo bo, els gests de reconciliació petits i grans a la vegada. La vida la feim cada dia, cada minut. Al voltant del carrer, al topar-me amb l'amic, al saludar l'inimic. La rialla al qui està trist, la preocupació pel caigut. La mà que s'allarga i els cors que s'abracen. L'amor que s'endinsa entre familiars i veïns. La porta de casa oberta per tots. La justícia que es veu a la fulla de salaris. La germanor d'un poble arribats moments difícils.

Per copsar el sentit de les coses petites cal allunyar-se'n o que ens n'allunyin. Per això, ara, millorat pel descobriment del mal irreconciliable i dels caminois de reconciliació que he vist des de la creu del Calvari, puc baixar amb la cara alta i el rostre il·luminat per la serenor i els peus i les mans ja disposades per, durant l'any sant, fer aquest pelegrinatge de reconciliació. Pelegrinatge que passa per les estacions anuals dels divendres de Passió —acabam de complir ara la de 1974— i ens du sempre al diumenge de Resurrecció, a la lluminosa matinada de Pasqua.

Publicacions de la Confraria de Sant Agustí

Bernat Vidal i Tomàs, Pregó de Setmana Santa, 1958. (Esgotat).

Josep M.ª Llompart de la Penya, Pregó de Setmana Santa, 1959 (Esgotat).

Jaume Oliver Oliver, Pregó de Setmana Santa, 1960 (Esgotat).

Guillem Colom i Ferrà, Pregó de Setmana Santa, 1961 (Esgotat).

Pere Xamena Fiol, Pregó de Setmana Santa, 1962 (Esgotat).

Miquel Pons i Bonet, Pregó de Setmana Santa, 1963 (Esgotat).

Germà Coll y Mesquida, Pregó de Setmana Santa, 1964.

Jaume Vidal Alcover, Pregó de Setmana Santa, 1965.

Miquel Bota Totxo, Pregó de Setmana Santa 1966 (Esgotat).

Bartomeu Bennàsser Cifre, Pregó de Setmana Santa, 1967.

Josep Melià Pericàs, Pregó de Setmana Santa 1968 (Esgotat).

Antoni Oliver Monserrat, Pregó de Setmana Santa, 1969.

Robert Pring-Mill, Pregó de Setmana Santa, 1970.

Bru Morey Fiol, Pregó de Setmana Santa, 1971 (Esgotat).

Pere Estelrich Juan, Pregó de Setmana Santa, 1972 (Esgotat).

Gabriel Janer Manila, Pregó de Setmana Santa, 1973 (Esgotat).

